

MFA המחלקה להיסטוריה ותיאוריה

בישראל, אקדמיה לאומית ועיצוב, ירושלים

תואר שני באומנויות (MFA), מבנה הלימודים במחלקה להיסטוריה ותיאוריה

שנה א'

על הסטודנטים לצבור 6 נ"ז בלימודיהם

על-פי הפרוט הבא:

קורס חובה, אוצרות 1 נ"ז

סמינר 4 נ"ז

קורס מתקדם 1 נ"ז

קורס חובה:

1800150 אוצרות: בין תיאוריה לפרקטיקה

2 ש"ס, 1 נ"ז

סמסטר א' יום ד' 12:30 - 14:00

שם המרצה יפורסם

סמינרים:

2301621 אמנות ומציאות העבר

4 ש"ס, 4 נ"ז

סמסטר א' יום ד' 19:30-16:30

ד"ר עדי אפעל

הסמינר יעסוק באופן בו האמנות הפלאסטית מייצגת, מחקה, מנציחה, מממשת משחזרת, מצטטת, מרחיקה, או מבחישה את העבר, תוך שמירה על ארבעה צירי דיון: (א) דיון מושגי-מטאפיזי במושג ה מציאות ובדיקת טווח האפשרויות להבנתו, תוך סקירת המובן הפילוסופי של המונח "ריאליזם". (ב) בדיקת מעמדו התרבותי והמטאפיזי של העבר (ג) העמדת מודל

לחשיבת מציאות-העבר (ד) דיון בגילומי מציאות-העבר באמנות, ובמשמעותו של "ריאליזם" בהקשר זה.

חובות התלמידים: נוכחות מלאה (עד 3 חיסורים בסמסטר), רפרט, קריאה לפי הנדרש, עבודה מסכמת.

9301627 המסע: מאודיסיאה לג'יימס בארץ

הקודש

4 ש"ס, 4 נ"ז

סמסטר א', יום ד', 19:30-16:30

ד"ר תמר ברגר

דיון במושג המסע, שמלווה את החברה האנושית כמעט מראשיתה. מצבאות היוונים, עד לתיירי הישראלי בתאילנד; ממרקו פולו עד לנודדיו של הפועל הסיני לישראל. העולם הזה הוא במידה ניכרת עולם נוסע: תיירים, פועלים, אנשי עסקים - כולם זזים. נשווה בין הנוסעים של פעם לנודדים של היום, נבחן את הדומה ואת השונה ביניהם. נגישותו של העולם, הקלות היחסית של התנועה בו, מעוררת את הרשם שהכל מוכר יותר. נבחן את השאלה הזו ואגב כך נדון בשאלת הפערים והקשרים בין תרבויות. נבחן תיעודים ויצוגים של מסעות שונים מתקופות שונות - יומני מסע, טקסטים ספרותיים, סרטים ופרויקטים צילומיים - ונדון בהם בעזרת טקסטים תאורטיים.

קורס מתקדם:

1700614 הישראליות מהי? טגנר אפ, קומיקס,

אנימציה

2 ש"ס, 1 נ"ז

סמסטר א', יום ד' 16:00-14:30

ד"ר ברוך בליך

לא אחת עולה השאלה היכן וכיצד באה לידי ביטוי הישראליות. האם נמצא אותה באמנות הגבוהה - ספרות, שירה, ציור, פיסול וכו', או היא נמצאת בקרב התרבויות הפופולאריות - הקולנוע (הרפרטוארי והדוקומנטרי), האופנה, העיצוב, הארכיטקטורה ועד להומור והסטנד-אפ. עם איזו עמדה רוב הציבור מזדהה - עם תרבות אנינת הטעם המוצגת בתיאטרון, בטרקליני הספרות, במוזיאונים, או עם תרבות הרחוב - הזמר הפופולארי, הגרפיטי, ציורי הרחוב, ההומור על גווניו וביטוייו השונים ושפת היום של העברית. מטרת השעור להציג פריטים תרבותיים שונים ומגוונים. נפתח בעיצוב הישראליות טרם קום המדינה, נבדוק את ערכיה של הישראליות בשנותיה הראשונות של העצמאות המדינית, ונעמוד לסיום על הרופפות הסולידאריות התרבותית וחדירתם של ערכים גלובאליים (בעיקר אמריקאיים) לאמנות הגבוהה, לתרבות הפופולארית ולשפת היום שלנו. השעור ילווה בדוגמאות רבות.

סטודנטים המעוניינים להגדיל את אפשרויות הבחירה שלהם, יוכלו לבחור קורס בחירה מתקדם משיעורי

המחלקה בימי א' ו-ד' המועברים על-ידי מרצה בעל תואר שלישי לפחות.

שנה ב'

על הסטרודנטים לצבור 6 נ"ז בלימודיהם על-פי הפרוט הבא:

קורס חובה, ביקורת אמנות 1 נ"ז
סמינר בהנחיה אישית 4 נ"ז
קורס מתקדם 1 נ"ז

קורס חובה:

2706613 **ביקורת אמנות:**

ביקורת, ערך, אמת ומציאות

סמסטר א', יום ד' 14:30-16:00
ד"ר עדי אפעל

השיעור יעסוק במושג ה"ערך" ובחשיבותו להבנתה של פעולת הביקורת בכלל ו-ביקורת האמנות בפרט, מן המאה ה-18 ועד לימינו. נראה כיצד מושג הערך משתתף בהבניית ה"מונח" ה"משמעות" של האמנות. נראה כיצד הערך מקבל את אופיו כשיפוטי, כלכלי, אתי, סאתטי או אונטולוגי. נשאל על היחס שבין הערך למציאות מחד, ולאמת מאידך. נבאר את המבנה הסינטי של הערך. נשאל, לבסוף, מהו מקומו של הערך בתרבות העכשווית.

חובות התלמידים: נוכחות מלאה (=עד שלושה חיסורים בסמסטר), רפרטים/דו"ח או עבודה.

קורסים מתקדמים:

2700557 **עיצוב תרבות וגלובליזציה**

2 ש"ס, 1 נ"ז

סמסטר א', יום ד' 12:30-14:00
ד"ר אשר סלה, אורי ברטל

גלובליזציה, פוסט מודרניזם ומהפכת המידע, הם נושאים שנכנסו לשיח הציבורי העכשווי בתחומים כגון פילוסופיה, פוליטיקה, כלכלה ואתרופולוגיה כמו גם בעיצוב ואסתטיקה.

מטרת הקורס להבחיר ולהציע פרשנויות של מושגים אלה ולסקור את השינויים שחלו בעולם בחברה, בפוליטיקה, בתרבות הצריכה ובכלכלה החדשה, בטכנולוגיות חדשות, בשפות סאתטיות חדשות ויחסי הגומלין של כל אלו עם עולם העיצוב. הקורס ינסה להציג הן את החשיבות התיאורטית של השיח הפילוסופי אודות העיצוב והן את השפעתו ההקשר החדש הסוציו-אקונומי על ייצור ותכנון מוצרי צריכה תוך הצגה של מספר מקרי מבחן באסיה, אירופה, אמריקה וההיסטוריה של העיצוב במאה השנים האחרונות.

במהלך הסמסטר יתארחו מרצים מן המובילים בתחום העיצוב בישראל ובעולם, שיציגו היבטים מעשיים של הקשר בין מקומי לגלובאלי, של הגדרה מחדש של תחומי ידע שונים ושל פרספקטיבות על העיצוב במילניום הנוכחי.

1700619 **מחשבת האמנות בתנועה שבין**

השיגעון להגייון

2 ש"ס, 1 נ"ז

סמסטר א', יום ד' 12:30-14:00
ד"ר חיים דעואל לוסקי

מטרת הקורס היא להעניק כלי חשיבה, שיביאו בסופו לאפשרות כתיבה של ניתוח רהוט על אמנות, על האמנות שאנחנו עושים (התלמידים מוזמנים לכתוב על עצמם), או על אמנות של אחרים. כלים אלו יופקו בעיקר באמצעות היחס המיוחד שהתפתח אצל הוגים כפוקו, דרידה ולקאן, בהבנתם את האמנות בין השגעון וההגייון. בין השפה לטקסט. הפילוסופיה הצרפתית מאפשרת לנו להבין את ממד האחרות, העופות, ההתגלות החושנית - רוחנית המייחדת את האמנות העכשווית מאמנות של אמצע המאה (מינימליסטית-מושגית), או של שלהי המאה - האמנות הפוסט מודרנית. הרגש העולה ונחשף באמנות, החוויה שהאמן העכשווי מבקש להעביר לצופה, האמונה ההרדית השוררת עתה בין האמן, הצופה והיצירה, כל אלו מבקשים ניסוח בהיר ורהוט, אורו אנחנו מגלים באמצעות המחשבה שהתפתחה בפריז בחצי השני של המאה שעברה, זו שנלמדה על ידי המבקרים וההוגים האנגלו-סקסיים, המביאים אותה לפתחנו, הן באמצעות התרגומים הרבים שנעשו בשנים האחרונות והן בספרים ובמאמרים באנגלית. בקורס נשאל שאלה ביחס לאופייה ה"משוגע" הקיצוני של האמנות העכשווית, במאבקה עם האמנות המודרנית עם מסורת האוונגארד, מחד,

הלימודים מתקיימים בסמסטר א' בימי ד'

על הסטודנטים לצבור בלימודי ההיסטוריה והתיאוריה 6 נ"ז בכל שנה על פי המבנה הבא:

שנה א' קורס חובה באוצרות (1 נ"ז), קורס מתקדם (1 נ"ז), וסמינר (4 נ"ז) - בסה"כ 6 נ"ז

שנה ב' קורס חובה בביקורת האמנות (1 נ"ז), קורס מתקדם (1 נ"ז), וסמינר בהנחייה אישית (4 נ"ז), בסה"כ 6 נ"ז

19:30 - 16:30	16:00 - 14:30	14:00 - 12:30	
סמינר (יש לבחור אחד מבין השניים)	קורס מתקדם	קורס חובה לשנה א'	שנה א'
המסע: מ'האודיסאה' ל'גינימס בארץ הקודש' ד"ר תמר ברגר			
אמנות ומציאות העבר ד"ר עדי אפעל	הישראליות מהי? סטנדר-אפ, קומיקס, אנימציה, קולנוע ואמנות ד"ר ברוך בליך	אוצרות (שם המרצה יפורסם)	
סמינר בהנחייה אישית	קורס חובה לשנה ב'	קורסי מתקדם (יש לבחור קורס אחד)	שנה ב'
	ביקורת האמנות ד"ר עדי אפעל	עיצוב, תרבות, גלובליזציה ד"ר אשר סלה ואורי ברטל	
		מחשבת האמנות בתנועה שבין השיגעון להיגיון: תפיסות של התגלות ועודפות באמנות העכשוויות ד"ר חיים דעואל לוסקי	

ועם הסביבה החומרית קפיטליסטית, מאידך. נעייין במשותף בטקסטים של מספר הוגים - דרידה, לוינס, פוקו, מריון ולקאן, השותפים לדין הביקורתי באמנות כהתגלות, כעודפות הנוצרת דרך גילויי האומץ של האמן לגעת בסכנה ולשהות במחיצתו של השגעון. כל אחד מההוגים האלה מייצג עמדה ביקורתית שונה, אותה נכיה וננסה, באמצעות התרגילים והכתיבה השוטפת להבין את הייחוד שבכל עמדה ועמדה ביחס לאמנות העכשווית.

המעניין בהגות הצרפתית הוא עושרה האינסופי של המחשבה, הפתיחות לאמנות והמושגים והכלים שההוגים מעניקים על מנת שנוכל לעבוד איתם, לחשוב באמצעותם את ההווה, את הכאן והעכשיו. השאלה אינה - האם אני מבין את זה, אלא - מה ניתן לעשות עם זה? ולעשות - במובן של - להעזר בתובנות הפילוסופיות על מנת להצליח להבין טוב יותר את העשייה שלי, את יחסה על המעשה האמנותי בכלל אל ההווה הפסיכואנליטית, הפוליטית והחברתית, אל המרחב הממשי מתוכו האמן העכשווי פועל.

סטודנטים המעוניינים להגדיל את אפשרויות הבחירה שלהם, יוכלו לבחור קורס בחירה מתקדם מתוכנית התואר הראשון של המחלקה בימי א' ו-ד' המועברים על-ידי מרצה בעל תואר שלישי לפחות.